

*Pintér
Lajos*

ezüst

versek

Kecskemét, 2007

Felelős kiadó: Ziccer Bt.

A kötetet szerkesztette: Rajtmár István

Tördelés, nyomdai előkészítés: Salánki Szilárd, Salanet Bt.

A szerző fotóját Bahget Iskander készítette.

Nyomdai munkák: Print 2000 Nyomda Kft.

Megjelent: 7 (A/5) ív terjedelemben

ISBN: 978 963 06 3223 2

A kötet 300 sorszámozott példányban készült.

Az apátság alapítólevele

Az apátság alapítólevele

nyelvemlék

*mondd hogy
meddig
mondd hogy
merre léssen
kikötőnk
hol léssen
szállásunk
átizzott
ingem
mogyoróbokorra
hová terítsem
szomjazom
friss vízre
martonvására
kútjára
hogyan találok
jártam már
hadúton
fehérvárra menő
hadútról
engedj letérnem
tihanyba mennék
házamba mennék
árva hazámba*

Szeretnék élni

*Szeretnék élni
2000-ig
mondotta
Szisz kapitány
és most
hogy átfordult
az év
a század az ezred
véres rongyait
levetette
vörös csillagait
leverte az égről
de átüt
átüt az ég
kék kötésén
átüt átcsillan
nappalunk
Naptalan
éjszakánk
Holdtalan
iránytűnk
elnyelte a
Tenger
Szisz kapitány
mondd hogy
meddig
mondd hogy
merre
hol léssen
kikötőnk
hol léssen
szállásunk*

Két bagatell

Bátyám, Tóth István

*Bátyám,
Tóth István
nem alispán,
nem főispán –
ilyen-olyan
rangra legyint.*

*A szerencse forgandó,
a hatalom múlandó.
Csak alkotó halhatatlan.*

*Árva hazám,
mennyien itthagytak,
elmentek világot-látni.*

*Te pedig idehoztad
tündöklő képeiden
a világot, látni!*

Írtam szeretettel
2001 májusában
Pintér Lajos

Csongrádi Zweigelt

*Bordal
Lekrinszki Pista
legjobb borára*

*Csongrádi Zweigelt,
ha fiatal,
mily finom, diadal.
S ha óbor:
sose elég a jóból!*

*Mindenütt jó
széles e világon,
mindenütt
élem világom,
mígnem egy villám
szíven üt.*

*De itthon,
de itthon,
de itthon,
itt a legjobb,
itt kerek az árok,
itt nagy a rét,
itthon a drága barátok!*

*Csongrádi Zweigelt,
óbor, újbor.
Mind finom.
Karcsu poharunk
töltsük meg újból!*

Egy zselici boros-üvegre

Dr. Gyurkovits Kálmánnak

*Itt éledgelt és
mértékkel iddogált
Pintér Lajos, a költő,
idejét nemcsak
léhán töltő,
hanem ki dolgoz,
bár csöndes szemlélődő.
Majd múlik
egy-két emberöltő,
s nem említi őt a
hálátlan utókor:
elfogy az aszú-bor, óbor,
s mindenkor kiforr az új bor.
Nézd csak, nézd, gazda,
boros-üvegem üres immár.
Isten nevében:
töltsd meg újból!*

Akt

*Milyen kár,
hogy a költők
nem modell után
dolgoznak.
Állj csak elém
meztelen kedves,
mondanám neki,
és nézném, ahogy
megcsókolja a Nap.
Csodálnám merengően
mellét, a rengőt,
nézném, ahogy
háta ívén,
combján, ölen
fut el a napfény.
Érezném, ahogy
szempillámon épp
lefut egy könnycsepp.*

Cinkepanasz

(variáció)

*zöld-lila ágon
harsan az ének
harsan a pöre
cinkepanasz*

*zöld a fa ága
lila az árnya
mikor a nap kél
árnyék vetül rá*

*reszket az apró
földi giliszta
gyilkosától fél
röpke madártól*

*cinkemadár fél
hull a madártoll
villám csap le rá
sistergő ostor*

*de te sose félj
árad a napfény
lásd én se félek
fénylik a holdár*

az idő rövid története, és ...

az idő rövid története (1)

*lesz-e időnk
megszeretni
egymást
az idő rövid
történetében*

az idő rövid története (2)

*úgy szeretlek
nincs rá szavam
csillagtalan
az éjszaka
úgy szeretlek
nincsen
napszak
nincsen
évszak
nincsen óra
úgy szeretlek
nincsen idő
így szeretlek
halhatatlan*

az idő rövid története (3)

*alma mahler
elveszett/föllelt
naplója*

*festők
feslett nők
zenészek
bohócok
vigécek
életemben
víg énekemben
én úgy
szerettem
őket
magamat
értük
kitakartam
harapjanak
harapjanak
ha alma
voltam
szerettem
szép
égek
szemükben
a félelmet
a halált
szerelem lángját
föld voltam
testüket
betakartam
és minden*

*este
magam
maradtam
megpihentem
egy állat
halhatatlan
tekintetében*

az idő rövid története (4)

*rávetül szívemre
az idő
a semmi ágának
hosszú árnya*

az idő rövid története(5)

*most
hogy megszerettelek
itt állok
meztelen
lángoló zsiráf
halálraváltan
szégyentelen
néz bennünket
a vaksi idő
néz és
szégyenli
mulandóságát*

Az idő rövid története (6)

A Cambridge-i Egyetem az elméleti fizika és csillagászat témakörében meghirdetett tudományos szemináriumok sorával köszönti világhírű munkatársát, akit az emberek többsége Az idő rövid története című könyv szerzőjeként ismer. Stephen Hawking Oxfordban szerezte első diplomáját fizikából, majd Cambridge-ben folytatta tanulmányait a csillagászat témakörében. 20 évesen itt kapta meg doktori címét. Gyógyíthatatlan ideg-betegségben szenved, amely a mozgató idegpályák sorvadását idézte elő. Mivel egyetlen kezét képes csak mozgatni, és beszédképességét teljesen elvesztette, egy tolószékhez erősített számítógéppel vezérelt beszédszintetizátor segítségével érintkezik környezetével. Tavaly jelent meg Az univerzum dióhéjban című munkája, amelyben úgy véli, az emberi faj nem éli túl a következő ezer évet, egy másik érdekes állítása arra figyelmeztet, hogy az emberek csak génjeik feljavításával őrizhetik meg a számítógépekkel szembeni fölányukat. A csipek ugyanis egyre nagyobb teljesítőképességgel bírnak, ezért fennáll a veszélye annak, hogy a számítógépek olyan mesterséges intelligenciára is képesek lesznek, amellyel átvehetik a világ feletti uralmat - - - - -

az univerzum dióhéjban

*ezt a diófát
nagyapám ültette
bízott a
jövőben
nézd
ahogy a dióhéj
zöldre
festette
kezem
halld ahogy
a dióhéj
a madárkoponya
reccsen
lábaink alatt
nem mondom
tudod úgyis
e dióhéj
zizegésben
ma éjjel
veled
vetkezem
vétkezem*

A hatalom tornya

Medalion

Tandori Dezsőnek

*A madár meghal.
A lovak kirepülnek.*

haiku

*ad notam
zalán tiber*

*az leszel, amit
eszel, az a síró már-
na, az leszel, az*

a festő madara

damó istvánnak

rempeholló

rempeholló

Fekete J. Józsefnek

Jóska, milyen jó, hogy észrevetted.
Milyen jó, de inkább milyen különös.
A festő madara. Egysoros cím. Damó
Istvánnak, alatta ajánlás. Rempeholló.
Egyszavas, még ha összetett szavas vers.
Ezt senki nem fogja versnek tekinteni,
gondoltam. Vagy ócska játéknak esetleg.
Tudd meg, mi történt. Damó István
festő barátom ment autóján egy kiállítására,
vitte szép pasztellképeit. Az úton
letört faágot pillantott meg,
szélcibálta, tört ágot. Olyan,
mint egy holló – vette észre, és
megállt érte. Kiállítom – gondolta. Holló.
Hollószobor. Kis városka következett,
Rempekovácsi. Beleült a fülébe a furcsa
szó, hogy rempe. Így lett a tört ág:
rempeholló. A versem már megvolt, mikorra
megtudtam (Ballagi Mór: A magyar nyelv
teljes szótára, 1867), hogy tényleg
létezik a szó: rempel, rempöl.
Azt jelenti: leszól, lekicsinyell.
Vagyis a rempe, nyelvünkben lappangván,
nyelvünkben megbújjván azt jelentheti: kicsi.
Rempeholló, még jó is e festő találta szó:
kicsike holló. Tört faágra, tört faágban
egy madárra, felejtett nyelvben egy nyelvi
csodára, rempe hazában önmagára így talál
egy költő.

Üzenet

„A Feneketlen tóban vagyunk”
(Tolnai Ottó: Gyémántos történet)

*A holt-Tisza partján
nöttem fel.
A Feneketlen tó
partján.
A kisbaltát bele-
ejtettem,
hányszor lemerültem
utána,
de feneketlen volt,
mély.
A balta veszett oda
– akkor –,
nem én.
A gyermekkor taván
vérpáros hattyúk
úsznak,
s vérpáros hattyúk
a palicsi tóban,
s vérpáros hattyúk
Budán a Fene-
ketlen tóban.
A Feneketlen
tóban vagyunk,
ott kerestetek.
Ott a tónál,
Ottó,
míg le nem hull
nevünkről
az ékezet.*

Márai
bajlódott vele.
A Feneketlen
tóban vagyunk,
ott kerestetek.
Lassan járunk,
halkan énekelünk,
mint haldokló
hattyú, szép eml-
ékezet.

vers

*még nem tudom
hová lépkednek
a katonák?
sisakjuk rozsdás
rossz fazék
félrebillen –
lehajolnak a folyóhoz
isznak vizéből
s meghalnak az árva
halak az árban –
lánctalpuk döng a
drága földön
s meghalnak a
réten a vadak –
átdübörögnek
szívemen a
katonák
szegény bakák –
sisakjuk bili nem rubin*

(1969)

Játék

egy motívumra

*hat tyúk
kapirgál
tanakodik
a trágyán
kezdjük
új életet
legyünk mi
hattyúk
hatyikáim
hatyikáim
hívja őket
a költő
de kevés erre
egy költői
emberöltő
hat tyúk
ha kap is
kottát
légyen az
bartók
kodály
kurtág
akkor is
kottakodál
akkor is
csak tyúk
akkor sem hattyú
tehetségét
elkurták*

Kádár János és Farkas Mihály

Rajkot vallatja

- *Van valami mondanivalód?*
- *Ezt akarod mondani a pártnak?*
- *Hogy imperialista ügynök vagyok, ez nem áll.*
- *Nacionalista diákcsoport volt...*
- *Vigyázz Rajk, a veszett fejsze nyeléről van szó.*
- *Szembefordítottad a párttal a NÉKOSZ-t.*
- *Tedd a szívedre a kezedet.*
- A párt nem a tenyerén hordozott téged? Mondd meg, nem a tenyerén hordozott?*
- *A kérésem, hogy addig, míg az ügy tisztázódik velem kapcsolatban és lezárul az ügy, hogy a feleségemnek ne legyen semmi bántódása.*
- *Ez a magatartásodtól függ!*
- *Ez az éjszaka a te életedben a legkeservesebb lesz! Ha nem írod le azt, amit mondok neked.*
- *Itt nincs arra szükség, hogy két napig írd. Én megelégszem egyes mondatokkal. Bűnös vagyok ebbe és ebbe... Ezt felsorolni egy fél óra elég.*
- *Addig fognak verni téged, amíg ki nem jön belőled, ami benned van.*

- *Van írni való? Igen, vagy nem?*
- *Van. Most nem tudok írni.*
- *Nem tud. Vigyétek vissza.*

a hatalom tornya

séneriáda

*alul áll
a csupaváll
kucséber
jött-ment
erősjános*

*a föld
rokona
elfutna
de földbenőtt
lába
megeredt
földbe gyökeredt*

*gyom fű
békarokka
virág hó
eső rokona
szárnya nőne
ha behemót
te te te
leszállnál róla*

*középütt
a kisokos
nagyokos
gigerli
de jó a
középut*

*de jó
középuít
lefelé üt
fölfelé
nyal
a gigerli
kisokos
nagyokos*

*föül van
az arctalan
orcátlan
hatalmas
de szédül
de dadog
de-de-ma
go-gó-giáját
fogadd el
beszédül*

*hatalma
nem vadalma
nem vackor
csak vállakon
vackol
szereti
a halikrát
szarik rád*

a pénzügyminiszter reggelije

*finom ez a reggeli
bőséges
látod
nyújt felénk az isten
mégis
jókedvet
bőséget
finom ez a reggeli
bőséges
csak néha néha
röpül bele
egy-egy légy
zuhan bele
egy-egy repülőgép
finom ez a reggeli
bőséges
látod
isten kinyújtott
kezében
a reggeli
kávé mazsolás
kalács
mazsola légy
lezuhant
repülőgép
mindig légy
kerül
a kalácsba
drága kalácska
finom ez a reggeli
bőséges*

*csak ne lennének
a könyvek
a könnyek
a könyvekben
mindig becsomagolt
fájdalom
panasz
uram istenem
hozzád
fohászkodnak
e földi férgek
hogy kezében
a kalács
a porcelán csésze
megremeg
csak ne lennének
a hajléktalanok
az utcára kivet
emberi ebek
nyüszítésüket hallani
pedig szól
hogy panaszzuk
elnyomja
jól fizetett
ének
hallala hallali
finom ez a reggeli
bőséges
látod
csak ne lennének
az akták
melyek ellepnek
mint az atkák*

csak ne lennének
az emberi
remények
kipörögnek
a napvilágra
a drága
földi lények
fiúk lányok
szemükben csillag
jövendő élet
és csak jönnek
jönnek
nem köszönnek
nem mondják
reggelimhez
jó étvágyat
nem mondják
jó étvágyat
átnéznek rajtam
átnéznek
fekete időmön
a napra néznek
a napba a fénybe
átnéznek
koszlott kis
vágyaimon
étvágyaimon
s nekem ez
fáj fáj fáj
írócskák
ócskák
kiket terített
asztalomhoz

engedek néha
verebek
szedegessék
a morzsát
ők is vérebek
a lézengő
a lázongó
mikszáth
ő sem szeret
ő is a jövődőt
szereti
a fényt
a tündöklő
reményt
s a léha jelent
megveti
ő sem mondta
hogy jó étvágyat
pénzügyminiszter úr
s nekem ez fáj
úgy fáj fáj fáj

ezüst

*nem párizsban
történt
ahol itt-ott
lejt a járda
egy magyar költő
arra jár meglátja
ez kecskeméten
történt
ahol ha jól
figyelsz
itt-ott lejt
a járda
ha arra jár a
költő látja
hogy nem is
lejt az a
járda hanem
a nyárfa
gyökere
emelgeti a betont
lábad alatt
a nyárfa
gyökere
a járdát kettévágja
épp a kenyérbolt
előtt áll őrt
e nyárfa
a költő arra járt
meglátta
hogy a kenyérbolt
előtt egy kisgyerek*

fillérjeit számlálja
egy fillér
két fillérke
a költő arra járt
meglátta
látta hogy
egy fillér
két fillérke
kevés lesz kenyérre
és száját
kitátotta a bolt
minden volt benne
kenyér kifli
száját kitátotta
a bolt
elnyelt volna
de egy fillér
két fillérke
kevés volt kenyérre
a költő arra járt
meglátta
hogy ragyog a nap
fönn az égen
párizs fölött is
new yorkban újvidéken
és itt is kecskeméten
ragyog a nap
és a nyitott tenyérbe
hol lapul
egy fillér
két fillérke
a nyitott tenyérbe
sugarait

arany pénzeit beleszórja
tessék kenyérre
és este lesz
és feljön a hold
és a nyitott tenyérbe
sugarait
ezüst pénzeit beleszórja
és nevet
egy kisgyerek
hold ezüstje
nap aranya
van már pénze
ezüst hold
arany nap
ezüst hold
segíts meg
arany nap
ragyogtass

égi vendégek

Egy boldog nap szomorú leírása

Kormos István emlékére

Nem volt már jobb jegy
– koranyár, aranyderű,
aranybogár a légben – „fociidő”
nem volt már jobb hely – mondom,
csak itt, mindjárt a pálya szélén lenn,
de azért legközepe!

*Mosolyog: köröskörül profán szentség száll,
drukker-miatyánk, avasszalonna-ámen.*

Ragyog a koranyári napban
a Rézkakas cégére, csőre –
fölpillant: „Ugye kukorékolt?
Ugye kottázta: bemegyünk?”
Költők, kölkeim, egyetek! – biztat,
s gőzölög kakas-leves máris előttünk!

Írtál? – kérdezem. Írtam.
„Vagy talán írhattam volna, kérem –
új kötetet, 1200 sort,
tizenkét verset, kérem –
versek, foltok az egérrágta
életre: hátamon a zsákra.”

Egy új mesét, hogy köszöntsön:
alig pár napja levelet küldtem.
Verses mesém, mint ez a vers is
feltöretlen levél asztalodon.
Ki mond zsoltárt most – kérdezem halkán,
ki énekel most szegény hazánkról?

Expressz falevél

*Ha legkedvesebb költőim kérdezik
– diáklányok kedves szokása,
gimnáziumban, ahol még könyvtárszobák,
könyvek arany gerince,
ennyi a világ,
ha legkedvesebb költőim kérdezik:
Lászlóffy, Simonyi, Tolnai,
mondom a névsort félig tréfásan,
mintha valami jobb vagy rosszabb csapat
csatár- vagy hátvédsora lenne ez –
még az időből, mikor volt itt vagy ott
egy város,
egy se nem átkos, se nem virágos,
és a városnak is volt egy Csapata,
hol Krúdy vagy Márai, ők voltak a
mester, ők voltak a
Csapat trénera,
s hol volt még vagy hol-nem-volt
nyári alkonyon tέρzene
(egyáltalán egy városnak volt még tere!)
és akkora sebek a nyári ég alatt,
nézted,
a térded vérzik-e, s
akkora pirkadások, hajnali hasadások:
mintha az ég is vérzene vele.
Simonyi úr akkor ott sétált Gyulán,
hibátlan öltönyében talán,
mert ugye a forma!
hidd el, a forma meg kell, hogy legyen
e formátlan világban,
de nekem mégis Simonyi, a költő*

*ott sétál már – inkább! – a hószakadásban,
koszlott bakancsban
örökétig már Podolin fölött,
és megannyi új és régi kegyenc fölött is:
mert régi rendnek régi,
mert új rendszernek új kegyeltje van,
Párizsban is, Podolinban is és Gyulán
ez egyre megy –
de ott sétál ő, és ez már nem egyre megy,
de ott sétál ő inkább fegyenc-
mintsem kegyenc ruhában.*

versmeccs

1. félidő

Kormos István emlékére írott foci-versemet Pista halálakor írtam.

Tényleges élményen alapszik, egyszer szinte egy teljes napot együtt töltöttem vele. Sokszor találkoztunk, találkoztunk, de ez volt az a nap, amikor reggeltől estéig együtt.

Reggel Kormos munkahelyén, a kiadóban találkoztunk, úgy gondoltam, beugrom hozzá, de váratlan ötlettel állt elő: menjünk ki délután a Fradi-meccsre.

Pista szenvedélyes Fradi-drukker volt. Talán valamilyen játszott is labdarúgóként a Fradi ifiben, de lehet, ez csak legenda.

Azt mondotta, menjek is, elővételben vegyem meg a jegyet, s utána találkozzunk ismét. De taxival menjek a jegyet venni, tette hozzá, s azt is, a jegyet is, taxit is ő fizeti.

Tiltakoztam a taxi ellen, pár megállót kellett csak menni villamossal. Elvillamosoztam, megvettem a jegyet. Összeszidott, hogy nem taxival mentem. Úr volt, a pokolban is úr, s az úr taxival jár elővételben jegyet venni.

Elfelejtettem már, milyen hónap volt, de hűvös idő illett volna. Hirtelen jött nyár lett, „koranyár”. Furán festettünk a hangos és egypólós drukkerek között. Emlékszem, Pista ballonkabátban. Arra is emlékszem, hogy a Szombathely, a Haladás ellen játszott a Fradi. Arra is emlékszem, hogy kitűnő volt a Haladás. Csodálatosan kontráztak, és simán győztek kettő nulla.

Szép játékuken álmélkodtunk, s kezdtük dicsérni az ellenfelet, mert annak a szép játékát is illik észrevenni. Fürkésző tekintetekre lettünk figyelmesek. Két ember

nagykabátban, és az ellenfelet dicséri! Egy ijesztő arcra emlékszem, úgy nézett ki, hogy kapunk pár pofont. De nem kaptunk. Pista, drága Pista, Isten veled!

2. félidő

Simonyi-versemet még a költő életében írtam, ismerete, talán szerette is, talán kicsit büszke is volt rá.

Simonyi Imrét nagy költőnek tartom, egyiknek a legnagyobbak közül.

Ő meg szenvedélyes Újpest-drukker, s kedvence az író Márai mellett a focista Göröcs.

Tudom, mert elmondotta minden találkozáskor.

Forrás-est volt Pesten a Kossuth Klubban, sok jeles író, közöttük fellépett Simonyi is. Hosszú bevezetőbe, magyarázkodásba kezdett. Hogy ő igazán nem az irodalmi est miatt jött ám, hanem épp holnap játszik az Újpest, s ha feljött a fővárosba, hát eljött egyúttal az irodalmi estre.

Póz, aranyos, drága póz. Persze meccs nélkül, meccs helyett is, szenvedélyes író, elment volna ő irodalmi estre akár a világ végére is.

Filmszínészként is szerettem, a Hószakadásban néztek meg, ez Simonyi, ilyen egy költő, ilyen egy komoly értelmiségi: háborúban, bakancsban, klottgatyában. Vagy bármikor, bárhogyan.

Simonyival és Páskándival volt egy emlékezetes közös találkozásunk. Véletlenül egyszerre érkeztek a Forrás szerkesztőségébe. Egymásnak örültek legjobban, ott és akkor találkoztak először személyesen. Valamikor a '70-es évek végén volt, esetleg a '80-as évek legelején.

Na tessék, ugye mondtam, nem játszott itt az Újpest, nem játszott Göröcs Titi, s mégis itt járt Simonyi!

Főszerkesztőnk azt javasolta, hogy a találkozás örömeire menjünk el valami jó helyre ebédelni. Ebben (is) egyetértettünk. A városszéli Szélmalom csárdát választottuk. Az volt reá írva nagy betűkkel: A Magyar-Szovjet Barátság Tsz Szélmalom Csárdája.

Páskándi, Simonyi döbbenten álltak a hosszú felirat előtt. Már nem tudom, melyikük szólalt meg:

Nézd, mit ír?! A magyar-szovjet barátság szélmalom-harca!

Tudhattak valamit.

négysoros

*ne játssz vele
szét ne rúgd
e rossz rongylabdát
a földet*

meccs

X

(első félidő)

*kapus voltam
szárnyam nőtt
kapus az
osztálycsapatban
vakasi kapus
szemüvegem a
kapufa tövében
néhány potyagól is
s bátorító szavak
nem baj sokat kapunk
de eggyel
többet rúgunk
egykori kamasz
galaktikusok*

XX

(hány félidő egy meccs?)

*1968 táján
volt egy nagy védésem
emlékezem a jobb alsó
sarokból
szedtem ki egy távoli
lövést
különben is a
nagy lövések éve volt*

XXX

(árnyékre vetődés)

*rideg szobában
párnák közt
csövek közt
majd egyszer
kérdesz
hogy mennyi még?
mennyi van még hátra
mester?
hány ócska mester
a grundokon
de most egy igaz
mestert kérdezel
de most uradat
kérdesz hogy
mennyi még a meccsből
s Ő kezével jelez
jelét nem láthatod
jelét nem láthatja
senki sem*

égi vendégek

a 35 éves Forrás ünnepére

*milyen jó hogy
eljöttek mind
nézzetek Simonyi
Imre Gyuláról
jól szabott öltöny
szeme sugárzó
hána alatt a
megtépett zászló
egy agyonolvasott
Németh László-
kötet
hozzátok csak
benéztem mondja
valójában az Újpest
meccsre megyek
és milyen jó hogy
itt vagy Páskándi
Géza a Duna-deltából
Szamosújvárról
hol a börtönkapu
hol bezárva hol
kitárva s hol a cella
veled várandós
vagy nélküled árva
s milyen jó hogy
eljött Czine Mihály
odasereglünk szemöldöke
szivárványíve alá
Tóth Menyhért festette
szobánkat is fehérre
s festett festett*

vért vértet eget
nézzétek hogy szalad
pedig csak
sántán lépeget
Kondor jön felcsatolja
az angyalszárnyat
repüljön repüljön
madárra tanyára tájra
e holt vitákba
süppedt szegény hazára
és itt van lásd
Bálint Tibor és Gion
és itt-itt
a drága Balázs Jóska
látjátok hogy ragyog
általuk a próza
átfénylik poklon
díjakon dívaton
úgy ragyog
és itt van Weöres
aki tudja hogy
a kecskeméti piacon
legszebb az alma
és itt van Illyés
aki tudja hogy
kinek van kinek nincs
álma lázáлма riadalma
és jönnek jönnek
áldottan jönnek
ránk köszönnek
látjátok feleim
így mi is látszunk
hisz óriások
tört vállán állunk

dúdoló

*ne félj
nem vagy
édes anya-
nyelvedbe
bezárva*

*ki nyelvet
veszít
nyelvet
cserél
az is beszél
csak árva*

A költő magyarra fordítja a Tengert

S. Quasimodo centenáriumára

1 (vendégszöveg)

*Ki-ki magában áll a Föld szivén,
szívébe szúrva egy-egy napsugár,
és mindjárt este lesz.*

2 (variáció)

*Magadban állsz Te itt a Föld színén,
sziveden áttűz izzó napsugár,
de mindjárt itt az éj.*

3 (variáció)

*Állsz magadban a világ közepén,
testedre fény üt, izzó napsugár,
de tündöklőbb az éj.*

4 (variáció)

*Lengő lepke-lét, élsz a Föld szivén,
tünde, áttetsző, nyári, déli fény.
De márványtömb a tél.*

5 (P. L. költő magyarra fordítja a Tengert)

*Fénylő anya-öl, izzó Balaton,
ring és ringat a nyári napsütés,
csak könnyed csöppje sós.*

A centenáriumi évre

Illyés Gyula emlékére

*Megy a vonat. Egyre
sebesebben. Szekszárd
felé.
Madarak szállnak fölé,
öngyilkosok
fekszenek elé, mert
megint a sakál dalol,
a pacsirták vonítanak.
Magánszorgalmú kutyák
ugatnak,
Illyés torkáig ugrálnak,
s bokán harapják.
De hiszen Őneki:
bokáig érni is érdem.
Bokáig érnek.
Szekszárd felé megy
a vonat, nincs rajta
terhes kismama,
nem várandós a holnap.
Csak gonddal,
elvetélt reménnyel
viselő. Csak Herder
jóslata kereng
fölöttünk a hófelleges
égen,
mint varjuraj.
Élj műveidben,
ha már
száz évig élni nem lehet.*

Élj lassabban, mert
a világ lemaradt.
S bár a mű örök,
most olvasom és
mondom, e gyönyörű
életmű leronthatatlan.
De rom van a rendben.
S e mű, akármilyen hű,
nem tudom,
olvasmányunk-e vagy
jövendő nyelvemlék.
Sose ennyire penge-élen,
hogy fejet csóválva,
állván s csodálván
vizsgálja majd egy nyelvész.
Vagy lesz nép, mely
megérti, vagy nem lesz,
mert elvész.

Bevezetés egy Víg Tamás- kiállításához

parafrázis

*Föllendül megint
a karmesteri pálca
– vigyázz szavadra,
ha léha, leint –
föllendül megint
a karmesteri pálca,
s nem megy föl a
függöny,
de lehull az álca.
Cintányéros,
cudar a világ
céda a léda
és szűz kézben lobog
a bárca.*

*Van remény?
– kérdezed.*

*Hogy nem a homály,
de a fény.*

*S van remény,
hogy félsz már,
de élsz még.*

*Hogy él még
nemzedet,
hogy élhet.*

*Titkon reméled.
Kodály tanár úr*

*– a hű zenész –
hazánkra visszanéz,*

hogy templom vagy
hodály az ország?
Hogy énekel
a nép vagy
koldulón térdepel?
És Illyés
visszanéz,
hogy magasban
a haza
vagy mélyben.
Hogy hószakadás
szó-rácsában,
vagy Egry József-i
Balaton-fényben?
Magasban, mélyben?
Kell-e
a segítség?
Kell-e, hogy
Istened megsegéljen.
Üti a temetőt
a karmesteri pálca,
– sok a pálforduló
paulus, sok a bár,
a bárha, sok a bárpulton
az ezüstözött tál,
ezüst tálca.
Állsz
csodára várva,
ki hétszer árva.
Föllendül
megint
a karmesteri pálca,
eljön fiskális

*Katona József úr is
az innen- s túlvilági bálba.
Bántja a Bánkja.
Sehol nem látja
Bánkot, a nagyúrt,
sehol nem látja
Petúrt.*

*De az orozva gyilkolót
mindig látja, most lobbantja
a világot lángra
– a világ világa –.
De Tiborcot látja,
mást se lát
csak tiborcot.
Megborzong.
Kulcsolnád a kezed
imára,
de hiába,
egyre csak az jut eszedbe:
világ világa.
Virág virága.
Szerelem
kápólnavirága.
Dadogsz,
magadban énekelsz,
várva:
hogy föllendül ismét
a karmesteri pálca.*

Tóth Menyhért árvasága

avagy: milyen hosszú a tarack szára?

*Nap kél fehér izzásban,
fölvérzi a festői vásznat,
indul a paraszt ki a földre,
földjére, máséra, napszámba,
Menyus bácsi meg, a festő
ásót fog, ás, ás, magát
átássa Afrikába.*

*Mit csinálsz, Menyus? – kérdik tőle,
s válaszol: ások, azt kutatom:
„milyen hosszú a tarack szára?”*

*Már lemegy a Nap, átvágott
torkú báránnyelű vérzik a tájban,
indul haza a földről, földjéről,
más földjéről, közösből,
ki árva, árva, hétszer árva,
mintha mind a létből ballagna.
Menyus bácsi meg, híres festő
csak ássa, ássa, ássa,
mit csinálsz, Menyus, Menyukó? – kérdik,
s válaszol: „ások, azt kutatom,
milyen hosszú a tarack szára.”*

*Zöld lábú lovak réten járnak,
zendül az égi csillag-kaszárnya,
fácáncsibe sír kint a földön,
kasa-sértette lába, szárnya,
Van Gogh jön, jön vele az
egész földgömb-napraforgótábla,*

Van Gogh jön, kezében hozza:
levágott fülét lóbázza,
pajtikóm, aranyoskám, édeském,
Van Gogh s Tóth Menyhért
mily bolond táncot járna,
egyiknek nincs füle, másiknak
nincsen lába, az árva, az árva,
parasztok jönnek, mit csinálsz, Menykó-?
„ások, ások, azt kutatom csak,
milyen hosszú a tarack szára?”

Este, ugye, megyünk a bálba?
Süket hallgatja, sánta járja.
Előbb még betűz kicsi napfény,
a csirkék torkát általvágja,
utóbb még betűz kicsi holdfény,
fényt derít a borús világra,
jön Menykó, Menyukó bácsi,
eljött Ő is e bolond bálba,
ahol nem terem majoránna,
ahol szűz a céda, ahol
angyalt csinál a bolond bába.
Mit csinálsz itt Menyukó bácsi-?
Csak vizsgálom az örök titkot,
hogy milyen hosszú a tarack szára?

Voltál már ily sokadalomban?
a legjobb táncos, aki sánta,
ki csikorgó vagy, ki nyikorgó –
sok gúnyos gyerek körülállja,
gúnyolja, tépi, cibálja,
s Ő mindenkit néven szólít:
aranyoskám, édeském, drágám,

kinek öcsikém, kinek meg bátyám.
És hajnalig járja, járja,
hó hull, majd pirkad, egyszer
a fehér, egyszer kidől a fekete festék,
festőiek ez áldott esték.
S Menyus bácsi csak ül magába,
elmúlt a reggel, elmúlt a dél,
kidőlt az összes, drága festék,
s a választ hiába kerestem,
a választ hiába keresték, hogy
„milyen hosszú a tarack szára?”

Majd egyszer jön egy jobb világ,
majd egyszer szépen sorba állnak
a Nap, a Hold, a Csillagok,
a növények, sokezer rovar, állat,
hószakadások, tengerek, óceánok,
földgömbhasú nők, Mars, és Vénusz,
majd valaki tán visszahozza
fűzfára fölakasztott lábam,
majd egyszer talán jobb világ jön,
majd egyszer szépen sorba állnak,
szalutálnak a feltámadásnak.

Majd egyszer mindre fény derül,
majd egyszer arra is lesz válasz,
amiért festőnk, Menyukó bácsi
az egész kertet végigásta,
és senki sem figyelt szavára.
Majd arra is lesz végső válasz,
amire válasz végül is nem kell,
hogymilyen hosszú a tarack szára?

75 szál élő virág

Czine Mihály emlékére

Mikor temettünk, hó hullt,
szívünkre hószakadás,
– volt ki kiállt, s kiáltott: vivát,
mert, mire Bécsbe ér, tudjuk:
jó hír a gyász hír,
de az ég sírt, siratta velünk
leghűbb fiát.

A magyarság érték, a magyarság mérték.
Gyere, hadd álljunk vállad mögé,
szavunk nem értik,
értékeink ócskapiacon kimérték.
Gyere, hadd álljunk szíved
meghasadt tömbje mögé.

Mihály, hiányzol,
hiányzol, de senki se gyászol.
Befelé sírunk.
Mihály, engem megtiportak, meggyaláztak.
Túrtem, s ekkora alázat már gyalázat.
Tavas van,
egyszerre esik, egyszerre süt a Nap,
de fekete a szivárvány,
állunk alatta árván,
mindent felednénk,
mindent feladnánk.
Ha nem bátorítana a példád.

anyánk könnyű álmot ígért

Sütő András köszöntése

anyánk
könnyű álmot ígért
édesanyánk
földédesanyánk
történelem-
édesanyánk
s álmunk nehéz
keserű
mint a vadgesztenyeméz
gyermekünk álmát
lenne tudni jó
azt még nem tudja
nem mondja nem hazudja
hírként a rádió
álmában mosolyog
s a halottak álmát
lenne tudni jó
azt már nem tudja
földi halandó
csak a fák gyökere
látja érzi
tudja a dió a mogyoró
anyánk
könnyű álmot ígért
s fájdalma
egekig ért
anyánk
könnyű álmot ígért

álmunk nehéz
lett keserű
mint a vadgesztenyeméz
de nagyobbra nézz
mert kel a vetés
mert alvó
gyermekünk
szája sarkán
kél a nevetés
mert kell a remény
hogy nemzet
hogy ország
jövendő századoknak is
megőrizd megformázd
emberi orcád

Pintér Lajosnak,

testvéremnek a gondban és reményben

Köszönöm, Lajos, hogy eszedbe jutottam. Jóleső érzés tudnom, hogy emlékszel még jóanyámnak könnyű álmat ígérő szép szavaira. Mikor intelmeit hallhattam az élet reggeli óráiban. Rég volt. S mily végtelenül messzi már az a régi reggel! Esti homályból és párjavesztett szemmel nézve biblikus mélységből, a gyermekkor édenkertjéből sugárzik felém az a törekeny asszony, aki Ő volt. Akit emlékeimben karácsonyi énekből kölcsönzött jelzőkkel díszítek föl és adok jobb kezébe aranyalmát, bal kezébe aranyvesszőt. Azt a vesszőt megsuhintja, és zúg az erdő, cseng a mező – háromnegyed évszázad múltán is. Síron túli intelmeit és ajándékait küldi felém Anyám.

Köszönöm, kedves Barátom, hogy földi vándorutam vége felé, ahol minden évszak már zord Idő, ahol rügy-fakasztó március is leginkább rügyfagyasztó – verses üzenetet küldtél nekem. Minek is? Míg a legillőbb ígét megtalálom hozzá, azt mondom: vettem gyöngyszavaidat, mint egyazon szellemi vércsoportból való testvérem szolidaritását.

Mint lélekmelegítő látomást, mely sóbányaszín napjainkon, történelmi ködökön túl a reményig szárnyal: „*ahol alvó gyermekünk szája sarkán kél a nevetés*”.

Vettem vigaszversedet, mint jégverésben óvó fenyő-lombot, záporban esőtartót.

Alatta ketten is elférünk. Nagy sokaságban is elférünk. Erdélyországnyi magyarságként is elférünk. A vers csodatételeiben az egyes szám első személy többesbe fordul, az egyértelműség többértelműségbe, és földdé porladt anyám „földédesanyánk”, „történelem-édesanyánk” immár; közösségi kötöttségünk metaforája.

Köszönöm neked, Pintér Lajos, testvérem a gondban és reményben, hogy ama réges-régen ígért könnyű álmom sorsát költői gondjaid közt máig megőrizted, s komor metamorfózisában, újrakeresztelve avatod közösségi létünk gondjává; költői szépségbe foglalva, gyémántos fénytörő és színszóró metaforába. Mert életünkből kiloptak mindent, ami játékos, könnyű és pihentető; „álmunk nehéz keserű mint a vadgesztenyeméz”.

Köszönöm, sorompós határok fölött Erdély felé figyelő poéta testvérem, a Holttenger árva magyarjainak szívmelegével is köszönöm versed lelkét, amely hatalom, mert együttérzés, amelyben fölsejlik halottaink álma: juhnyáj módjára síró-bégető gyávaságunk idején az Illyés-látta legnagyobb bátorság: a remény.

Esőtartó versed alatt, lépteimben hozzád igazodva mondom tehát, testvérem, Lajos: édesanyánk azt álmodja, amit ránk testált, ránk hagyakozott minden ősünk: magyar jövőndőt formázó reménységünket. Öleléssel

Sütő András

(Tiszatáj, 2002)

Sch. M. Mester köszöntése

*Schéner Mihály:
évei száma nyolcvan.
Az ember szíve döbben,
az ember szíve dobban,
pezsgőspohár koccan.*

*Pintér Lajos:
évei száma ötven.
Az ember szíve döbben,
az ember szíve romban,
pezsgőspohár robban.*

*Mihály, tagadjuk le,
hogy mennyi,
Te nyolcéves, én
ötéves,
két gyerek, milyen édes.
Annyinak látsszunk!
És játszunk,
játsszunk,
játsszunk!*

Játék

Deim Pál örömére

*Festőnk, a jó öreg Deim Pál,
várta Őt Párizs és Weimar.
Mondotta: Szentendre
van csak a kedvemre,
s Szentendrén maradt jó Deim Pál.*

*

*Vally' mestere volt-e a Kassák?
ki meghalt, hogy ne baszogassák.
Élhetett vón kedvére,
ha bólint rossz cefrére,
mit nedüként adnak manapság.*

*

*Festőnk, a jó öreg Deim Pál,
nem várta Weimar, sem hejmpál.
A Magvető-képen
piros-feketében
Ő várt ránk, mesterünk, Deim Pál.*

Édenkert

Bahget Iskander köszöntésére

*Ki itt belépsz,
lábujjhegyen járj,
édenbe lépsz be,
ez a Bahget Iskander-
műterem, és itt
a legzöldebb fű terem.
Itt lakik egy férfiú,
ki szerény, ki serény,
ki sikereire nem hiú,
ki született Szíriában,
El-Barazinban,
hinnéd, hogy arab,
de legfennebb magyarab,
sokaknál magyarabb!
Kányádi szétnézne,
mondaná: szépen laksz,
szépen laksz tényleg,
szép ház, szép kert,
akár ezeregy mesében,
és itt a műterem,
ahol a legtöbb mű remek!
Itt egy barát lakik,
jó barátom, áldja
mindkettőnk Istene,
kertje éden, háza oázis,
gyorsan unokát bele,
ki nemcsak nevet, néha oáz is.*

medalion

medalion

1

*mennyi halott szerző
mennyi élő eszme
simogatom a könyveket*

2

*mennyi élő szerző
mennyi halott eszme
raktárra vidd a könyveket*

3

*élő és holt szerzők
élő és holt eszmék
becsüld meg jól a könyveket*

Harmadik út

Bibó István-medalion

*A hetvenes évek elején, közepén
történt. Kérdés nélkül mondotta
nekem Kormos István költő, az Ő
legkedvesebb könyve: Bibó István:
Harmadik út. Utána kölcsönkaptam
Tőle, vagy könyvtári zárt részben
olvastam, már nem emlékezem. De
olvastam, olvastam Szabó Zoltán
gyönyörű előszavát, melyben Bibó
56-ban mint láng a Parlamentben
ott lobog. Senki sem tudja, se előtte,
se azóta, hogy mi a harmadik út.
Nem jobbra, nem balra. Harmadik
út meg nincs, sokak szerint az alkohol.
Se jobbra, se balra. Hanem a pokolra,
ahová kell menni, ha dudás akarsz lenni,
ez a harmadik út? Hanem a csillagokra,
„csillagos ég, merre van a magyar hazám,
merre sirat engem az édesanyám?” – ez
a dal, ez a harmadik út? Bibó István
ott jár ezen az úton, ott keresd,
megismered, kicsit hajlott hátú,
szemüveges, kezében bőrönd,
most épp Bartók teli bőröndjét Ő viszi.*

Bálint Sándor-medalion

Bálint Sándort, ha jó tudom és pontosan idézem, 1965-ben két év felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte a bíróság izgatásért. Meghurcolták, állását veszítette a szögedi nemzet hű fia, legnagyobb tudósa, aki valójában nem izgatott, maga volt az angyali jóság és angyali nyugalom. Katona Imre mesélt nekem sokat Róla, szent ihletű Bálint Sándor professzor úrról. Mesélte például, hogy a '60-as években Őt, Katona Imrét küldték Szegedre, hogy a pesti szakmai testületek, a pesti egyetem, az akadémia szolidaritását kifejezze. Beszélgetésük végeztével Bálint Sándor megkérdezte: kikísérhetlek a vasútállomásra? Megtisztelsz, mondotta Katona Imre. De hiszen szégyent hozok rád, kompromittállak, mondotta Bálint Sándor. Dehogy, dehogy. A vasúton azután észrevette Katona Imre, hogy mint a leprásokat, nagy körívben mindenki kikerüli Őket, ott álltak a nyüzsgő peronon egy üres, holt tér közepében. Bálint Sándor, Sándor bácsi, ugye, többé nem épül, nem sötétül ily félelemből, gyanakvásból,

gyávaságból emelt fal Ön köré?
Ily börtönmagány, peronmagány.
Ugye, most már hű tanítványai
állják körül a Tanárt?
Ugye, most már a szeretet,
a tisztelet teremti meg
éteri fényből
Istennek tetsző köreit?

Illyés/Szabó Lőrinc-medalion

A színész, Nagy Attila mesélte. Mikor Kecskemétre került, a nyolcvanas évek elején talán, meglátogatott. Virágot hozott, régi úr. Megismerte a Bibó-képet polcomon. Írók, költők, örömmel vettem ki szavából, hogy az Ő örök barátai, írók, költők. Faggatni nem akartam, előre elhatároztam, hogy nem kérdezem, kérdezgetem, de a Bibó-kép láttán nyelve megeredt. Történeteivel máris Miskolcon jártunk, máris 1956-ban, máris a váci börtönben, máris üresen csörrent az éhségstrájkoló rabok kanala. '56. október 23-án Miskolcon volt, talán épp e napon, úgy emlékszem, nem ott volt, ott élt, ott játszott pályakezdő, de divatos, felkapott színészként, ó Rómeó. E napon, úgy emlékszem, épp e nevezetes napon Illyés és Szabó Lőrinc Miskolcon járt irodalmi esten, Illyés vezette be Szabó Lőrincet, vagy fordítva, látod, már nem emlékezem. De az est vagy késő délutáni találkozás után, ahol a költőkön kívül a színész Nagy Attila is szerepelt, kiültek még egy kávéház teraszára. Ha volt akkor Miskolcon kávéház, lehet, csak presszócska terasza. Mindenesetre a terasz előtt váratlanul feltűnt a vonuló tömeg. Meg is fordíthatod mondatod: vonult a tüntető tömeg. S „ruszki – mars ki”, hallatszott jelszavuk. Látod, évtizedek óta írunk verset, de ilyen jó rímet

*nem tudunk kitalálni – mondotta tréfálón Illyés
Szabó Lőrincnek, vagy inkább fordítva,
Szabó Lőrinc Illyésnek. Így őrizte
a színész emlékezete, valahogy őrizgette
az én romló emlékezetem is. S mért
mondom el mindezt itt dadogva, már nem is
tudom, ki is tudhatja, miért dédelget
egy-egy emléket az emlékezet.*

Hogy éltek itt?

Fodor András-medalion

*Kecskeméten, történetünk okán
hangsúlyozom, Kecskeméten egy
derűs vagy borús reggelen
összefutottam az Aranyhomok
szálló előtt Fodor Andrással.
Feleségét karolva jött. Ne
hidd, hogy aranyhomok, futó-
homok ez itt, állíthatom.
Hogy éltek itt, Szegeden –
kérdézte hozzám hajolva András.
Beszédben nincs is talán neve,
írásban úgy mondják, tollhiba.
Jól, mondtam, jól, hiszen
itt vagy ott, egyre megy.
Eltűnik. Eltűnünk. Szelíd,
szorgalmas személye hiányzik.*

Bozsó János-medalion

*Kakas kiált a képeden,
meghaltál, de élsz, Bozsó János.*

*Őszirózsa és szikvirág,
képeiden a csönd megcsendül,
meghaltál, de élsz, Bozsó János.*

*Tanyák, az anyaföld ölében,
tanyák a romlás, omlás tenyerén,
meghaltál, de élsz.*

*Kocsmába ver be a napfény,
szegénységre ömlik a fény,
éjszaka lenne, ha a fény
festményeidről nem áradna,
meghaltál, de bennem élsz.*

*Ha meghalok, majd kiben élsz?
A fákban élsz, a fényben élsz,
leomlott házfalokban élsz,
mint bátorságban él a félsz.*

*Kakas kiált a képeden,
ha kakas kiált,
lassan megvirrad, ha
megvirrad, árad a fény,
ha árad a fény, te újra élsz,
ébred az alvó, öreg város.
Hű fia voltál, Bozsó János!*

Medalion

Heleszta Sándor emlékére

*Egy versemben professzorodó
huligánnak neveztem. Még az
egyetemi évek alatt, mikor
oktatóm volt az e l t e
népművelés tanszéken. Vidám,
okos ember, ezért mondtam
róla, hogy professzor, és
vékony, mint a nádszál, hosszú
haja és hosszú teste leng
az Időben, ezért mondtam
róla, hogy huligán. Bejött
az előadásra egyszer,
és azt kérdezte: ki olvasta
Ágh István új versét, az Apám
órája címűt. Egyedül én tettem
fel a kezem jelentkezővén, vagy
fejemmel én biccentettem igenlőn.
E közös élménykör, e kedves
vers kapcsán megkedvelt engem is.
Rám fért, mert talán kirúgnak
később e tanszékről, ha nádszál
termetével nem lengedez mögöttem.
Most kéziratait olvasom:
nézzétek micsoda biztos tudás,
okos, elegáns stílus, mennyire
kellene Ő mára is, holnapra is.
Akkor miért? ki ad rá magyarázatot,
miért, hogy néhány éve
köszönés nélkül elment önként.
Miért törött ketté a nádszál?*

Én vagyok az, aki nem jó

Salamon Anikó-medalion

*A kedvenc dalod ez volt,
pedig jó voltál, ahogy
Móricz kívánta: mindhalálig.
Talán a folytatásában
ismertél magadra, a daloló
bánatban: felleg-ajtó
nyitogató, nyitogatom
a felleget, sírok alatta
eleget. De nem is sírtál,
szívárvány-ív az
Eötvös Kollégium fölött
a nevetésed. Azt szeret-
hetted: felleg-ajtó nyitogató,
hogy az ég kék kapuját
úgy kitárod, mint rossz
hivatalokét, rossz irodákét.
S hogy az ég kárpítja
mindig kékebb, mint a
forgandó hivatalnok köpönyeg.
Vonultunk március
tizenötödikén, a megfagyott
kokárdák között, szavaltam:
Nem lehet tiéd az ünnep,
ha ütnek. Vonultunk
kéz a kézben örök fiatalok.*

tengerlátó

bölcső

*alpár felgyő
kerekárok bökény
ellés elléspart
ellésmonostor
hallod
harangoznak
monostoron
isten légy kegyes
ostorom
lófogó-sziget
zöldkereszt
fehérkereszt
nagyapád tanyája
állt ott
fogva tart
nem ereszt
bokros kistrét nagyrét
mámai-rét böld
böldi-töltés böldi-rév
átkelsz
minden rész
részeg a révészt
ne hidd hogy
révbe érsz
halesz öreghalesz
újhalesz
kilences kettőshalom
gyevi-tanyák
apák anyák
sárkányfarki-töltés
vidre kurca*

erzsébet-erdő mámai-erdő
sose jártál ott
mindet bejártad
utad kanyargó
magad tekergő
öregszőlők öregszülék
nagy-ibolyás kis-ibolyás
keselyes-dűlő
magad ledőlő
álmodban virágzik a mák
álmodban virágzik a mák
keselyes-dűlő
kónyaszék mentettrét
fa ága fű hegye
minarét
sárkánysziget szakadás
bölcs lesz és
balgatag
beszédes hallgatag
sír örül
ki körbekerül
bölcsője helye körül

a hely színei

*

(déli harangszó)

a harangláb
ott állt
az iskola
udvarán
délben
delente
anyám harangozott
a tanítónő
messzehangzó
harangszó
mára már
se harang
se iskola
harang
emléke szól

*

(a zöld kabát)

elsős voltam
talán
iskolába
kerékpároztunk
amikor
egy gazdájavesztett
száguldó
lovaskocsi
anyámat

*megtiporta
emlékszem
ahogy maszatos
szerelők
ölbe vették
orvoshoz vitték
egyedül
hazamentem
leültem a küszöbre
véres zöld
kabátjára emlékezem*

*

(petőfi barguzinban)

*egy fotót
kaptam
az állítólagos
petőfi barguzinban
kitátott
szájjal üvöltő
csontváz
mennyi bevarrt
száj
mennyi bevert
szem
mennyi üvöltő
néma halott
történetét kell
meghallanod
elmondanod*

★

(répa retek mogoró)

a hiánylexikonban
az r hangot
szerettem volna
megírni
nekem az r hang
hiányzik
kiscsikók futása
nevelt
halak villanása
a holt-tisza
tükrén nevelt
korán reggel
rigó nevelt
ritkán rikkantott

★

(apám halála)

a rókus kórházban
tóth klárical
látogattuk
láttam klári
megrettent
a csontsovány
testtől
kínzó fájdalomtól
rák súgtam
ha megtört
kezére teszem
kezem

talán
kevésbé fájt volna
felnőtt kezén
felnőtt gyerekkéz

*

(hajléktalanok tele)

itt él
beton vasbeton
lépcsőházunk
alatt
sapkája kék ég
cipője föld
ágya papír
papír a takarója
mentőt hívtam
hozzá
megpiszkálták
él mondták
otthagyták
itt él
itt élünk
a város közepén
a város peremén

*

(milyen szép)

milyen árva
milyen szép
e végtelenben
e világegyetemben

*az ember
a csöppnyi lét
engedd hogy
kölcönözzem
isten szalmaszálán
szappanbuborék*

*

(cinkék)

*piciny széncinkék
ütik fejüket
ablakomhoz
etetem őket
kinn téli világ
mint röntgenképen
a csont
úgy vakít
a faág
cinkék kik
nem vagytok
gyilkosok
kik nem találtatok
föl az első
a második a sokadik
világháborút
az atomot
kik életében
nem volt
se mohács se
auschwitz se
trianon se
piavé se don*

*embernél
emberebbek
titeket szeretlek
cinke kísérsen
utadon*

tiszavirág

tiszavirág

*a hídról nézzük
nézd
nézd
virágzik a tiszta
a hídról nézzük
csongrádnál
ahogy virágzik
szerelmes folyónk
futkározunk
kiáltozunk
mint a gyerekek*

kékgolyó utca

*a déli
pályaudvar előtt
hányszor elmentem
déli pályaudvar
kékgolyó utca föl
apám
édesapám
a kékgolyó utcában
a rákkórházban
csontsoványan
gyerek sem
voltam már
felnőtt sem
voltam még
fogtam drága
viaszsárga*

*kezét
egy pohár kólát
kérsz
kérdzte
kérek kérek
mondottam
most
kérem vissza
az életét*

virágnézet

*a hídról nézzük
nézd
nézd
virágzik a tiszta
röpködünk
futkározunk
mi is
a hídon
hű folyónk fölött
hűtlenek*

tiszavirág

tiszavirág

*szita szita
emlékezet
júniusi
hóhullás a
tizza felett*

őzek

*őzek a
tanyaudvaron
még nem korhadt el
a kerítés
őzek egy
téli kertben
fűszálak élén
kergetőznek*

variáció

*csónakban állok
hajamra hó hull
tiszavirágzás
tiszavirág te
mondd meddig élünk*

apám

*apám át-átjárt
a tiszta jegén
télen mikor tükröződik
jégen az ég
égen a jég*

*persze ismerte jól
a víz sodrását
jég fodrait
lékek helyét*

*végül nem a
hártyásodó lék
szakadt be
lába alatt
hanem a lét*

tiszavirág

marad a láz

*állok a tiszta
felett
júniusi hóhullásban
virágzik a tiszta
virágzik
szalad és kiabál
egy gyerek
aki voltunk
szalad velünk
a múltunk
marad a láz
ugye fiúk
állok a víz
fölött
lázás lázongó
gyerek
szememben
szállongó tiszavirág
ugye fiúk
marad a láz*

eötvös kollégium

*állok a város
felett
énekelek
a ménesi úton régen
megszületett
bennünk az ének
és szállt velünk*

*és szálltunk
szaladtunk
ménesi úti ménes
régen volt
régen
igaz se volt
de igaz volt
igaz
s most vigasz
hogy megmaradt
a régi láz
szememben
szállongó tiszavirág
ugye fiúk
marad a láz*

a papírsárkány röpte

*úszik
a város felett
egy papírsárkány
aki röpteti
gyerek
én röptetem
száll röpül
a város felett
mélyülő árkok és
átkok felett
ámulások
megalkuvások és
elkurvulások felett
úszik a
város felett*

*lebeg
egy papírsárkány
aki röpteti
gyerek
lázás lázadó gyerek
én röptetem
szememben
szállongó tiszavirág
ugye fiúk
marad a láz*

Atlantisz

Hová tűntél atlantiszunk? Hová tűntél
ifjúságunk? Hová a legendás előszoba,
ahol Kormos Pista asztalát körülültük.
S ahol az asztalfőn, persze a képzeletben,
persze félhangon, persze a tiltások
aknamezőjén átgázolva, ott ült Bibó.
Ahová holtában még Sinka is bejárt, be-
jött a fekete bojtár. Áprily halálában,
s Radnóti holtában, s Juhász, Nagy László,
Kálnoky éltében. S Kormos a költő,
a vackor, a dörmice ránk mutatott, nem
mi vagyunk az utolsó nemzedék, hisz
itt jöttök ti is, ti is. S mint árnyékok,
mint Rimbaud kenyeret lopó szegényeinek
árnyképei a falon, falhoz simulva, félszegen
jődögélt újabb nemzedék. A sértett
Baka Pista is Szegedről, s Pinczési Jutka,
a drága halott, az épp most ötvenéves,
az édes. Siratja édesanyja, siratja
édes és hűtlen nemzedéke. Talán a delfinek,
talán ők hordozzák, cipelik hátukon
holt társukat, talán a piros delfinek.
Mi is a piros delfinek. Nincs túlvilág,
nincs túlvilági oldás, nincs asztal,
hol ott ül Bibó és Kormos Pista és Illyés
és Jutka és Baka Pista, s hol ott ül apám is.
Csak a párhuzamos koporsók reménye, s
a remény, hogy magyarul motyogják fölöttünk
fiúk és lányok, fiaink, unokáink, magyarul
motyogják: édes hazám, fogadj szivedbe.

(1997)

tengerlátó

*de jó volt együtt
harminc éve
vonulni ragyogni
nekem az ének:
nemzedékem
de jó volt együtt
harminc éve
dalol a nevek sora
bennem
Baka Bari Nagy Gazsi
Pinczési Pintér
Kántor Péter Szöllösi Zoli
s még még
heten
mint a mesében
hetvenheten
ha vonul szépen
itt lent a földön
ott fent az égen
nemzedékem
de jó volt együtt
harminc éve
ülni a tűz körül
büszkén
szívünk örült
nézd nézd szivárvány
s most ülünk
tenger fájdalmunk partjain
árván
mennyi lázadás
mennyi vád*

mennyi vad csodálkozás
marad a láz ugye
marad a láz
bennünk lázadt
a bűnös század
s mostanra
mennyi alázat
hol a harminc év
verssorban énekekben
végigélt életekben
bölcsőben temetőben
lassan öszülő időben
de jó volt együtt
harminc éve
vonulni ragyogni
nekem az ének:
nemzedékem
vonulni ragyogni
Baka Bari
Pintér Pinczési Jutka
Nagy Gazsi Kántor Péter
Szöllősi Zoli
heten
mint a mesében
s még még
hetvenheten
ha vonul szépen
itt lent az égen
ott fent a földön
nemzedékem

prodígium

*köszí jól, köszönöm, jól vagyok,
vér feredőjében érnek a hajnalok –*

*térdig a gazban gázolok,
íme az ember, a gyilkoló állat,
ügyünk vesztésre áll –
ez a kurva élet bánt el velünk, nem a halál,*

*kösz jól, köszönöm, heppi, köszönöm, veri heppi,
nem vagyok úr, se elvtárs, se nyárspolgár, se hippi,
állat vagyok, egy gyilkoló állat,
röstellem magam, sir
pofámról ég a bőr:
imígyen szól a fáma,
mászhatok vissza a fára.*

*engem már gyöngyöző bor nem vigasztal,
sem terített asztal,
engem már háborúk vágóhídjára vetettek,
engem már légerekbe zártak,
engem már porig aláztak,
fejemre szaros gatyát húztak, karóba húztak,
testembe áramot vezettek,
bajlódtam az ikes igékkal,
nyakamat átvágták késsel, hűvös ésszel,*

*voltam már ábel, voltam már káin,
nem vigasztal e botrányos bábel,
nem vigasztalnak unokáim.
Istenem, téríts az útra,
istenem, teremtsd világod újra!*

öröknyár: elmúltunk ötvenévesek

Nagy Gáspár emlékére

a sír
nincs sehol

a sír
a gyilkos kor

a test
a temetőben *ITT is*
OTT is

a test
a gyilkos kór

a csont
a nagytilaji temetőben

a csont

egyszer majd el kell temetni
és nekünk nem szabad feledni
érdemeit néven nevezni

(p.s.)

Levetett, lobogó,
leNGő fehér iNGét
emeld fel, vedd föl!

tiszavirág

töredék

*gyere Gáspár
segíts
csak áruló születik
s lázadót már
nem terem
e föld
most is ez a
hétpróbás
pimasz...
a kézirat itt
megszakad*

töredék 2

*a szekszárdi temetőben
a nagytilaji temetőben
a csongrádi temetőben
hol rokonok neve
a kőben*

*hol találkoznak
a párhuzamos koporsók
a végtelenben*

fáklyaláng

*Bauer Sándor
Moyses Márton
Jan Palach –*

*kik égő
néma fáklyák
éjszakánkban
ott világítanak*

hegedű

*Csernus Farkas
nagyapám testvére
hegedűkészítő volt
hol Csongrádon
hol Szegeden
a műhelye
hegedűkészítő
ízlelgetem a szavakat
nekem is készített
egy apró
gyermekhegedűt
emlékezem
a hegedűleckékre
a violinkulcs
hattyúnyakára
suta ügyetlen kezem
sétájára a
húrokon
nem maradt utána
emlék
egy kézhezálló szerszám
egy apró
gyermekhegedű sem
így most a semmin játszom
azt tartom kezemben
a semmi húrjait zengetem
hűtlen rokon*

Világosságot!

Évtizedenként,
évszázadonként
egy-egy kiáltás belehasít
a csend kő-tömbjébe.
Egy-egy költő
belekiált a csendbe,
belekiált, hogy
Világosságot!
Belekiált
az abszolút csendbe,
hogy Több fényt! hogy
Levegőt! mert
sziszegő kígyó,
torkát szorítja
a hiány, belekiált
a csendbe, hogy
Nagyon fáj! belekiált,
hogy Tűnj el, fájás!
Érzel egy feléd úszó
kezet az Időben,
érzel egy feléd nyúló
kezet a múltból.
Hallasz egy kiáltást,
egy üzenetet, hogy
Világosságot!, mert
megöl a bányamély sötét.
Érzel, fogsz egy
feléd nyújtott csont-kezet,
holt kezet a múltból.
S fogsz egy kezet,
egy másikat, aki még
meg sem született – – –

Tartalomjegyzék

Az apátság alapítólevele

Az apátság alapítólevele	7
Szeretnék élni	8
Két bagatell	9
Egy zselici boros-üvegre	11
Akt	12
Cinkepanasz	13
az idő rövid története, és ...	14

A hatalom tornya

Medalion	21
haiku	22
a festő madara	23
rempeholló	24
Üzenet	25
vers	27
Játék	28
Kádár János és Farkas Mihály Rajkot vallatja	29
a hatalom tornya	31
a pénzügyminiszter reggelije	33
ezüst	37

égi vendégek

Egy boldog nap szomorú leírása	43
Expressz falevél	44
versmeccs	46
négysoros	49
meccs	50
égi vendégek	52
dúdoló	54

A költő magyarra fordítja a Tengert	55
A centenáriumi évre	56
Bevezetés egy Vigh Tamás-kiállításához	58
Tóth Menyhért árvasága	61
75 szál élő virág	64
anyánk könnyű álmot ígért	65
Sütő András: Pintér Lajosnak	67
Sch. M. Mester köszöntése	69
Játék	70
Édenkert	71
<i>medalion</i>	
medalion	75
Harmadik út	76
Bálint Sándor-medalion	77
Illyés/Szabó Lőrinc-medalion	79
Hogy éltek itt?	81
Bozsó János-medalion	82
Medalion	83
Én vagyok az, aki nem jó	84
<i>tengerlátó</i>	
bölcső	87
a hely színei	89
tiszavirág	95
tiszavirág	97
tiszavirág	99
Atlantisz	102
tengerlátó	103
prodígium	105
öröknyár: elmúltunk ötvenévesek	106
tiszavirág	107
Világosságot!	109

A kötet megjelenését támogatta:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

